

ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับทุนด้านการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมเกษตร
ไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงานบริหารจัดการทุนวิจัย
Factors affecting the received support of Research Utilization
in Agriculture funding by Research Management Agencies.

ศิริกร วิวรวงษ์¹

Ciriklon Viwallvong

ธานินทร์ คงศิลา²

Tanin Kongsila

ธานี ศรีวงศ์ชัย³

Tanee Sreewongchai

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับทุน เพื่อให้สามารถพัฒนาหลักเกณฑ์ที่เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ ในการพิจารณาสนับสนุนทุนวิจัย มากกว่ามุมมองเชิงนโยบาย หรือบริบทระดับมหภาคมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับทุนสนับสนุนด้านการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของโครงการกับโอกาสในการได้รับทุนและการสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อโอกาสในการได้รับทุนสนับสนุนด้านการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และนำไปปรับปรุงการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่สามารถอธิบายกระบวนการวิจัยนำสู่การใช้ประโยชน์สร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมและการสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ให้สอดคล้องกับเกณฑ์การพิจารณาสนับสนุนทุน โดยประเมินผลการดำเนินงานของโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยบริหารจัดการทุนวิจัย (Program Management Unit : PMU) ภายใต้รูปแบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ (RU Funding Modality) ปีงบประมาณ 2566 มุ่งเน้นการวิเคราะห์โครงการที่มีผลกระทบสูงส่งผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญและตอบค่าเป้าหมาย (Key Results) ระดับแผนงาน

¹ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรเขตร้อน คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตามแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (ววน.) โดยทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) จากข้อเสนอโครงการเพื่อสนับสนุนทุนด้านการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ (Research Utilization) ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 124 โครงการ ที่ยื่นผ่านสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) โดยการศึกษาโครงการที่ประสบความสำเร็จก่อให้เกิดประโยชน์ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกร และบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด Objective and Key Results (OKRs) ตามเกณฑ์ของการกลั่นกรองข้อเสนอโครงการ คะแนนเฉลี่ยไม่ถึง 70.00 คะแนน ผลการศึกษาพบว่า ข้อเสนอโครงการ จำนวน 124 โครงการ มีข้อเสนอโครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรอง คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70.00 คะแนน จำนวน 99 โครงการ มีคะแนนตามตัวชี้วัดเฉลี่ยร้อยละ 53.78 โดยประเด็นการพิจารณาที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด 3 ลำดับ ประกอบด้วย 1) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนรวมเฉลี่ย 4.91 2) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนรวมเฉลี่ย 4.93 และ 3) ที่มาของปัญหา มีคะแนนรวมเฉลี่ย 5.20 และจากการวิเคราะห์การได้รับจัดสรรทุนวิจัยของสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) จะต้องให้ความสำคัญกับข้อเสนอโครงการที่มีความชัดเจนของการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) ไปขยายผลตามความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ (Demand side) ในพื้นที่ ได้จริง และองค์ประกอบของตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ (1) ที่มาของปัญหา (2) วัตถุประสงค์ (3) กรอบแนวคิด (4) ระเบียบวิธีการวิจัย (5) ระยะเวลา (6) งบประมาณ (7) ผู้วิจัย (8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม (9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่

คำสำคัญ: เกณฑ์การให้คะแนน, นักวิจัย, ทุนด้านการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์, ผลกระทบ

Abstract

This research aims to evaluate the performance of research projects supported by the Program Management Unit (PMU) under the RU Funding Modality for the fiscal year 2023. The focus is on analyzing high-impact projects that deliver significant outcomes and meet key results (KR) targets at the program level, which aligns with the Science, Research, and Innovation Plan 2023-2027 (TSRI Plan). A content analysis will be conducted on research utilization proposals for the fiscal year 2023, comprising 124 projects submitted through the Agricultural Research Development Agency (Public Organization). The study will focus on successful projects that generate benefits, enhance farmers' competitiveness,

and meet the objectives and key results (OKRs) criteria, based on the project proposal evaluation, where the average score did not reach 70.00 points. The study found that out of 124 project proposals, 99 did not pass the screening process, with an average score of less than 70.00 points. The average score based on the key performance indicators was 53.78%. The three criteria with the lowest scores were: 1) Opportunities to enhance capacity and create sustainability in the area, with an average total score of 4.91. 2) Outputs, outcomes, and economic and social impact, with an average total score of 4.93. 3) Problem origin, with an average total score of 5.20. The analysis suggests that for the Agricultural Research Development Agency (Public Organization) to allocate research funding effectively, it should prioritize proposals with clear plans for applying appropriate technology to meet the real needs of the beneficiaries (demand side) in the area. The important key performance indicator components include: (1) Problem origin, (2) Objectives, (3) Conceptual framework, (4) Research methodology, (5) Timeline, (6) Budget, (7) Researchers, (8) Outputs, outcomes, and economic and social impact, (9) User, Beneficiaries and stakeholders, (10) Opportunities to enhance capacity and create sustainability in the area.

Keywords: Scoring criteria, Researchers, Research and innovation utilization grants, Impact

คำนำ

ปัจจุบันการพัฒนาการเกษตรในประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ การแข่งขันด้านการเกษตรได้กลายเป็นประเด็นที่สำคัญและเห็นได้ชัดเจนมากขึ้น ทุกประเทศทั่วโลกมีความพยายามในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการอาหารที่การเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความท้าทายของภาคการเกษตรไทย รัฐบาลได้กำหนดนโยบายและสนับสนุนภาคการเกษตรด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อการพัฒนาพันธุ์พืชที่ทนทานต่อสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย การใช้เทคโนโลยีเพิ่มผลผลิต และการสร้างความมั่นคงด้านอาหารด้วยการพัฒนาเทคนิคการเกษตรที่ยั่งยืน การปรับปรุงระบบการจัดการน้ำและดิน รวมถึงการลงทุนในระบบโลจิสติกส์และการกระจายสินค้า เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนอาหารและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก การตอบสนองต่อความท้าทายเหล่านี้ การสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรม

จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาภาคเกษตรกรรม หน่วยงานบริหารจัดการทุนวิจัย (Program Management Unit) เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนงานวิจัยดังกล่าว

โจทย์ท้าทายสำคัญสำหรับ PMU ในระยะที่ผ่านมา คือ การพิจารณาทุนด้านการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ (Research Utilization) หรือ RU (TSRI, 2023) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาผลงานของแผนงานด้านการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์เริ่มต้นจากการพิจารณาผลการวิจัยที่เสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งผ่านการประเมินและพบว่ามีความพร้อมในการขยายผล โดยการประเมินความพร้อมมีการตรวจสอบสถานะของผลการวิจัยว่ามีความพร้อมสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์หรือไม่ คำนึงถึงความพร้อมในการขยายผลด้านต่าง ๆ ความเป็นไปได้ในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์สร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในภาคการเกษตร (NRCT, 2024) องค์ประกอบต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการจัดสรรงบประมาณภาครัฐ อย่างไรก็ตาม การได้มาซึ่งผลงานวิจัยที่มีศักยภาพนั้น มาจากข้อเสนอโครงการที่มีคุณภาพด้วยเช่นกัน ความสำคัญของการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับทุนวิจัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรงบประมาณภาครัฐเมื่อพิจารณาสัดส่วนโครงการวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาสนับสนุนทุนโครงการวิจัยในระดับโลก ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 10 – 30 ซึ่งหมายความว่าจาก 100 โครงการที่ยื่นขอรับทุน จะมีโครงการที่ผ่านการคัดเลือกเพียง 10 ถึง 30 โครงการเท่านั้น แหล่งทุนที่ใหญ่และมีชื่อเสียง เช่น National Institutes of Health (NIH) ในสหรัฐอเมริกา หรือ Horizon Europe ในสหภาพยุโรป มีสัดส่วนโครงการวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาสนับสนุนทุนโครงการวิจัยค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 10 – 20 ส่วนแหล่งทุนที่เน้นเฉพาะกลุ่มหรือโครงการขนาดเล็กอาจมีสัดส่วนที่การผ่านการพิจารณาเพิ่มมากขึ้นสูงขึ้น

การเปรียบเทียบสัดส่วนโครงการวิจัยที่ผ่านการพิจารณา และเกณฑ์การพิจารณาโครงการวิจัยของต่างประเทศ พบว่า แต่ละประเทศมีนโยบายและแนวทางการประเมินที่แตกต่างกันไปตามเป้าหมายของการวิจัยและแหล่งทุนที่สนับสนุน โดยการเปรียบเทียบเกณฑ์การพิจารณาโครงการวิจัยระหว่างประเทศ 4 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย ดังนี้

- 1) สหรัฐอเมริกา (National Institutes of Health - NIH) พิจารณา 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1.1) นวัตกรรม (Innovation) การวิจัยต้องมีศักยภาพในการสร้างความรู้ใหม่และเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาต่อไป (1.2) ความสำคัญต่อสาธารณะ (Significance) โครงการต้องมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน (1.3) วิธีการ (Approach) โครงการต้องมีวิธีการที่ชัดเจน มีความเป็นไปได้ และสามารถดำเนินการได้ตามแผน (1.4) ศักยภาพของทีมวิจัย (Investigator) ทีมวิจัยต้องมีประสบการณ์และผลงานที่ผ่านมาที่น่าเชื่อถือ และ (1.5) สภาพแวดล้อมการวิจัย (Environment) ต้องมีทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการวิจัยอย่างเพียงพอ (NSF, 2024)
- 2) สหราชอาณาจักร (UK Research and Innovation - UKRI) พิจารณา 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ (2.1) ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence) ข้อเสนอวิจัยต้องแสดงถึงการวิเคราะห์และแนวคิดที่เข้มงวด (2.2) ผลกระทบ (Impact)

โครงการต้องแสดงถึงการสร้างผลกระทบที่สำคัญทั้งทางวิทยาศาสตร์และสังคม (2.3) ความเหมาะสมของการจัดการโครงการ (Fit to Scheme) โครงการต้องสอดคล้องกับหัวข้อและเป้าหมายของทุนที่ขอ (2.4) ศักยภาพของทีมวิจัย (Capability) ทีมวิจัยต้องมีศักยภาพในการดำเนินโครงการตามที่วางแผนไว้ และ (2.5) การจัดการทรัพยากรและงบประมาณ (Resource Management) ข้อเสนอควรแสดงถึงการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม (UKRI, 2024) 3) สหภาพยุโรป (Horizon Europe) พิจารณา 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ (3.1) นวัตกรรมและความสำคัญ (Excellence) ข้อเสนอต้องแสดงถึงนวัตกรรมและความเป็นเลิศในระดับนานาชาติ (3.2) ผลกระทบ (Impact) โครงการต้องมีศักยภาพในการสร้างผลกระทบที่ยั่งยืนต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม (3.3) การนำไปปฏิบัติ (Implementation) แผนงานต้องมีความเป็นไปได้ มีโครงสร้างและการจัดการที่ชัดเจน (3.4) การสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันวิจัยและองค์กรต่าง ๆ ทั่วโลก และ (3.5) การพัฒนาและการจัดการ (Management and Development) ต้องมีแผนการจัดการและการพัฒนาทรัพยากรที่ชัดเจน (European Union, 2024) 4) ญี่ปุ่น (Japan Society for the Promotion of Science - JSPS) พิจารณา 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ (4.1) คุณภาพของการวิจัย (Research Quality) โครงการต้องมีแนวคิดที่สร้างสรรค์ และมีความเป็นไปได้สูง (4.2) ความร่วมมือระหว่างประเทศ (International Collaboration) ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือระหว่างนักวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ (4.3) ผลกระทบ (Impact) โครงการต้องแสดงถึงศักยภาพในการพัฒนางานวิจัยและสังคม (4.4) ความเหมาะสมของทรัพยากร (Resource Adequacy) ต้องมีทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการดำเนินการวิจัย และ (4.5) การพัฒนาศักยภาพนักวิจัย (Capacity Building) ต้องแสดงถึงการพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยและผู้ช่วยวิจัยในโครงการ ประเทศสุดท้าย (JSPS, 2024) 5) ออสเตรเลีย (Australian Research Council - ARC) พิจารณา 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ (5.1) คุณภาพและนวัตกรรม (Quality and Innovation) โครงการต้องมีความคิดริเริ่มและแสดงถึงการสร้างความรู้ใหม่ (5.2) ผลกระทบที่ยั่งยืน (Sustainable Impact) โครงการต้องมีศักยภาพในการสร้างผลกระทบที่ยั่งยืนต่อสังคมและเศรษฐกิจ (5.3) ศักยภาพของทีมวิจัย (Team Capacity) ทีมวิจัยต้องมีประสบการณ์และความสามารถในการดำเนินโครงการ (5.4) ความเป็นไปได้และการจัดการ (Feasibility and Management) ข้อเสนอควรมีแผนงานที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้จริง และ (5.5) การจัดสรรทรัพยากร (Resource Allocation) การใช้งบประมาณและทรัพยากรต้องมีความเหมาะสมและสมดุล (ARC, 2022) จะเห็นได้ว่า แต่ละประเทศจะมีเกณฑ์การพิจารณาที่แตกต่างกันไปบ้างตามลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศและแหล่งทุน แต่มีหลายปัจจัยที่เป็นปัจจัยสำคัญร่วมกัน เช่น คุณภาพของข้อเสนอ ความสำคัญและผลกระทบของการวิจัย นวัตกรรม ศักยภาพของทีมวิจัย และการจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ

การเปรียบเทียบสัดส่วนโครงการวิจัยที่ผ่านการพิจารณา และเกณฑ์การพิจารณาโครงการวิจัยของประเทศไทย พบว่า แต่ละหน่วยบริหารจัดการทุนวิจัยในประเทศ ภายใต้แผน ววน. มีแนวทางการประเมินที่แตกต่างกันไปตามเป้าหมายของแหล่งทุน โดยการเปรียบเทียบเกณฑ์การพิจารณาโครงการวิจัยของหน่วยงานบริหารจัดการทุนวิจัยของประเทศไทย 2 แห่ง ได้แก่ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช) และสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) ดังนี้ 1) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ มีลักษณะทุนสนับสนุนการวิจัยที่หลากหลาย ทั้งวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และการพัฒนาประเทศ โดยมีการพิจารณาอย่างเข้มงวดในเรื่องคุณภาพของข้อเสนอและความสอดคล้องกับนโยบายชาติ มีสัดส่วนโครงการวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาและได้รับสนับสนุนทุนวิจัย ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 20 – 30 2) สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ มีลักษณะทุนสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมและการสร้างธุรกิจใหม่ที่มีศักยภาพในการเติบโต โดยมีการพิจารณาความเป็นไปได้ทางธุรกิจและนวัตกรรมเป็นสำคัญ มีสัดส่วนโครงการวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาและได้รับสนับสนุนทุนวิจัย ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 20 – 30 เช่นเดียวกันสำหรับ ARDA จากการพิจารณาเชิงสถิติของโครงการจากระบบสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (NRIS, 2024) ประกอบกับข้อมูลของโครงการจากระบบบริหารจัดการโครงการวิจัย (EPMS) เปรียบเทียบสัดส่วนโครงการวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาและได้รับสนับสนุนทุนวิจัย ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 10 – 20 คณะทำงานพิจารณาคุณภาพของข้อเสนอ (Proposal Quality) เป็นหลัก ซึ่งข้อเสนอควรจะต้องมีความชัดเจน กระชับ และมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังต้องแสดงถึงการทำวิจัยที่มีความเป็นไปได้และความสำคัญในทางวิทยาศาสตร์หรือสังคม (กัมปนาท วิจิตรศรีกมล, 2561) ตลอดจนการคำนึงของเกณฑ์การประเมิน เช่น ความสอดคล้อง (relevance), ประสิทธิภาพ (effectiveness), ประสิทธิภาพ (efficiency), ผลกระทบ (impact), และความยั่งยืน (sustainability) รวมถึงเพิ่มเกณฑ์ใหม่คือ ความสอดคล้องกัน (coherence) เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป (OECD, 2019) ส่วนเกณฑ์การพิจารณาโครงการวิจัย ประกอบด้วย 10 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ (1) ที่มาของปัญหา (2) วัตถุประสงค์/เป้าหมายโครงการวิจัย (3) กรอบแนวคิด/วิธีดำเนินงาน/กระบวนการขับเคลื่อน RU และขยายผล (4) ระเบียบวิธีการวิจัย/แผนกิจกรรม (5) ระยะเวลา (6) งบประมาณ (7) ผู้วิจัย (8) ผลผลิต (Output) / ผลลัพธ์ (Outcome) / ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม (Impact) (9) ผู้ใช้ประโยชน์ (User) / ผู้ได้รับประโยชน์ (Beneficiary) / ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) (10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่

ทั้งนี้ สัดส่วนโครงการวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาและได้รับสนับสนุนทุนวิจัยของ PMU ต่าง ๆ ในประเทศไทย ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 10 – 30 ซึ่งแสดงถึงความเข้มงวดในการพิจารณาและการแข่งขันสูง การที่จะให้โครงการวิจัยผ่านเกณฑ์จะต้องมีการเตรียมข้อเสนอวิจัยที่มีคุณภาพสูง และสอดคล้องกับเป้าหมายและนโยบายของประเทศ โดยการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยที่ชัดเจน

มีเนื้อหาที่เข้มงวดและตรงตามเกณฑ์ของแหล่งทุนที่เลือก จะช่วยเพิ่มโอกาสในการผ่านการพิจารณาได้มากขึ้น และการเลือกแหล่งทุนที่เหมาะสมกับประเภทของงานวิจัยก็มีความสำคัญเช่นกัน

อุปกรณ์และวิธีการ

การศึกษานี้ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา (Target Groups) 3 กลุ่มหลัก รวมทั้งหมด 33 คน ได้แก่ นักวิชาการ/นักวิจัย จำนวน 18 คน หน่วยบริหารจัดการทุนวิจัย จำนวน 6 คน และกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ จำนวน 9 คน ประยุกต์ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection Method) โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) วางกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ใช้ “Research Utilization Conceptual Framework” เพื่อระบุปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ปัจจัยจากนักวิจัย (ร้อยละ 50) ปัจจัยจากผู้ใช้ประโยชน์ (ร้อยละ 40) และปัจจัยจากผู้ให้ทุน (ร้อยละ 10) การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) พิจารณาจากสถิติการยื่นข้อเสนอโครงการเพื่อขอทุนในสนับสนุนทุนด้านการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ (Research Utilization) ปีงบประมาณ 2566 รวมทั้งสิ้น 124 โครงการ ประกอบด้วยโครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรอง จำนวน 99 โครงการ (คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70 คะแนน) และโครงการที่ผ่านการกลั่นกรอง 25 โครงการ (ร้อยละ 20.16) ที่ยื่นผ่านสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) มุ่งเน้นศึกษาการนำงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อให้มีการนำงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ ร่วมกับกลไกความเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยและนวัตกรรม และสนับสนุนการบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการผลักดันการนำงานวิจัยและนวัตกรรมไปสู่การใช้ประโยชน์ ร่วมกับ การวิเคราะห์ข้อมูลในระบบสารสนเทศและเอกสาร (Documentary Analysis) ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทุนวิจัยด้านการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (Research Utilization) ของหน่วยบริหารจัดการทุนวิจัย (PMU) โดยสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ แนวคิดหลักที่สำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับทุนด้านการเมืองผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงานบริหารจัดการทุน และนำมาสร้างข้อสรุปเพื่ออธิบายเกณฑ์การพิจารณาการสนับสนุนทุนวิจัยของ หน่วยบริหารจัดการทุน

ซึ่งการศึกษานี้จะได้ทำการศึกษาสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ที่ส่งผลต่อการไปใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อกำหนดปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับทุนด้านการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงานบริหารจัดการทุนวิจัย

ผลการวิจัยและวิจารณ์

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับทุนด้านการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงานบริหารจัดการทุนวิจัย รวมถึงการสนับสนุนทุนวิจัยของหน่วยบริหารจัดการทุน (Program Management Unit : PMU) ดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยเน้นการสนับสนุนทุนวิจัยที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัด Objective and Key Results (OKRs) ระดับประเทศ ของแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (ววน.) ฉบับใหม่ปี พ.ศ. 2566 – 2570 PMU ได้พัฒนารูปแบบการจัดสรรงบประมาณ (Funding modality) เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนด้าน ววน. ให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ได้แก่ รูปแบบการจัดสรรงบประมาณแบบมีผลกระทบสูงนำส่งผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญและตอบค่าเป้าหมาย (Key Results) ระดับแผนงาน ตามแผนด้าน ววน. โดยการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ (RU Funding Modality) เพื่อส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในระบบ ววน. ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมและนำส่งผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ (Finished Product) ได้ภายในระยะเวลา 1 ปี

จากการวิเคราะห์โครงการ และเงื่อนไขการพิจารณาการสนับสนุนทุนวิจัยที่สอดคล้องกับ RU Funding Modality มีองค์ประกอบ ได้แก่ ทุนด้านการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ (Research Utilization) หรือ RU ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเศรษฐกิจไทยด้วยเศรษฐกิจสร้างคุณค่า และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ให้มีความสามารถในการแข่งขัน และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน พร้อมสู่นาคตโดยใช้วิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม และยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับสังคมและสิ่งแวดล้อมให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาท้าทายและปรับตัวได้ทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยใช้วิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม

ผลการศึกษาการสนับสนุนทุน RU ปีงบประมาณ 2566 (1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566) พบว่า มีข้อเสนอโครงการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาติดตามและประเมินผลโครงการวิจัย/คณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการวิจัยด้านการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ มีการสนับสนุนทุนวิจัยรวมทั้งสิ้น 25 โครงการ งบประมาณรวม 80.75 ล้านบาท ค่าบริหารจัดการ 4.25 ล้านบาท แบ่งตามกรอบการวิจัย ทุน RU ปีงบประมาณ 2566 เป็น 4 กรอบ ได้แก่ (1) N3 การส่งเสริมและจัดการความรู้จากนวัตกรรมการเกษตรสู่การใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิตพืชและสัตว์ตลอดห่วงโซ่อุปทานในเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG) จำนวน 12 โครงการ งบประมาณรวม 42.20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52.26 (2) N17 การส่งเสริมและจัดการองค์ความรู้จากผลงานวิจัยด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม จำนวน 11 โครงการ งบประมาณรวม 31.16 ล้านบาท

คิดเป็นร้อยละ 38.59 (3) N25 การส่งเสริมและจัดการองค์ความรู้จากผลงานวิจัยด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติด้านนิเวศน์เกษตร จำนวน 1 โครงการ งบประมาณ 3.40 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.21 และ (4) N30 การส่งเสริมและจัดการองค์ความรู้จากผลงานวิจัยด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน 1 โครงการ งบประมาณ 3.99 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.94 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการสนับสนุนทุน RU ปีงบประมาณ 2566 (1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566)

กลุ่มเรื่อง	กรอบการวิจัย								โครงการ RU (จำนวน)	ทุน RU (ล้านบาท)
	N3		N17		N25		N30			
	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)		
พืชไร่/ข้าว	2	9.05	4	10.79	-	-	-	-	6	19.84
พืชสวน/ปาล์มน้ำมัน	1	4.83	4	13.21	-	-	-	-	5	18.04
สัตว์เศรษฐกิจ	5	13.92	-	-	-	-	-	-	5	13.92
ลดต้นทุนการผลิต	2	9.64	-	-	-	-	-	-	2	9.64
สมุนไพรไทย	1	1.06	-	-	-	-	-	-	1	1.06
เกษตรปลอดภัย/อินทรีย์	1	3.70	1	4.07	-	-	-	-	2	7.77
เครื่องจักรกลการเกษตร	-	-	2	3.09	-	-	-	-	2	3.09
นิเวศเกษตร (ที่ดิน น้ำ ป่า)	-	-	-	-	1	3.40	-	-	1	3.40

ตารางที่ 1 ผลการสนับสนุนทุน RU ปีงบประมาณ 2566 (1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566) (ต่อ)

กลุ่มเรื่อง	กรอบการวิจัย								โครงการ RU (จำนวน)	ทุน RU (ล้านบาท)
	N3		N17		N25		N30			
	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)		
บริหาร จัดการน้ำ	-	-	-	-	-	-	1	3.99	1	3.99
รวม จำนวน	12	42.20	11	31.16	1	3.40	1	3.99	25	80.75 (4.25)

หมายเหตุ : (1) N3 การส่งเสริมและจัดการองค์ความรู้จากผลงานวิจัยด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและการตลาดของผลิตผลทางการเกษตรและเกษตรแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าการส่งออกของประเทศ (2) N17 การส่งเสริมและจัดการองค์ความรู้จากผลงานวิจัยเพื่อยกระดับการเกษตรแบบ Smart farming ที่ครบห่วงโซ่คุณค่าในชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (3) N25 การส่งเสริมและการจัดการความรู้เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติด้านนิเวศเกษตร (น้ำ ป่าไม้ ที่ดิน) รวมทั้งยกระดับการเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ และ (4) N30 การส่งเสริมและการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม ต้นแบบ และระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบ รวมทั้งการฟื้นฟูและช่วยเหลือในภาคการเกษตรและชนบท จากภัยพิบัติทางธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

จากตาราง พบว่า ผลการสนับสนุนทุน RU ปีงบประมาณ 2566 จำแนกตามกลุ่มเรื่อง พบว่า กลุ่มเรื่อง (1) กลุ่มเรื่องพืชไร่/ข้าว จำนวน 6 โครงการ งบประมาณรวม 19.84 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.57 (2) กลุ่มเรื่องพืชสวน/ปาล์มน้ำมัน จำนวน 5 โครงการ งบประมาณรวม 18.04 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.34 (3) กลุ่มเรื่องสัตว์เศรษฐกิจ จำนวน 5 โครงการ งบประมาณรวม 13.92 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.24 (4) กลุ่มเรื่องลดต้นทุนการผลิต จำนวน 2 โครงการ งบประมาณรวม 9.64 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.94 (5) กลุ่มเรื่องสมุนไพรไทย จำนวน 1 โครงการ งบประมาณรวม 1.06 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.31 (6) กลุ่มเรื่องเกษตรปลอดภัย/อินทรีย์ จำนวน 2 โครงการ งบประมาณรวม 7.77 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.62 (7) กลุ่มเรื่องเครื่องจักรกลการเกษตร จำนวน 2 โครงการ งบประมาณรวม 3.09 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.83 (8) กลุ่มเรื่องนิเวศเกษตร (ที่ดิน น้ำ ป่า) จำนวน 1 โครงการ งบประมาณรวม 3.40 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.21 และ (9) กลุ่มเรื่องบริหารจัดการน้ำ จำนวน 1 โครงการ งบประมาณรวม 3.99 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.94 การพิจารณาทุนด้านการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ (Research Utilization) หรือ RU พิจารณาข้อเสนอโครงการเพื่อสนับสนุน RU ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 124 โครงการ งบประมาณเสนอขอทั้งสิ้น 449.74 ล้านบาท มีเกณฑ์การพิจารณาผลงานของแผนงานเพื่อสนับสนุน เริ่มต้นจากการพิจารณาผลงานวิจัยในระบบ ววน. ที่เสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งผ่านการประเมินและมีความพร้อมในการขยายผล โดยการประเมินความพร้อมมีการตรวจสอบสถานะของผลการวิจัยว่ามีความพร้อมสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

ส่วนการกลั่นกรองข้อเสนอโครงการมีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาข้อเสนอโครงการเบื้องต้นสำหรับโครงการที่งบประมาณ ไม่เกิน 5.00 ล้านบาท กำหนดจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า 3 ราย และโครงการที่งบประมาณเกิน 5.00 ล้านบาทขึ้นไป กำหนดจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า 5 ท่าน จากนั้นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาการสนับสนุนทุนวิจัย ข้อเสนอโครงการที่ผ่านการพิจารณาแบบมีเงื่อนไขให้ปรับแก้ข้อเสนอโครงการตามมติของคณะกรรมการ ส่วนข้อเสนอโครงการที่ไม่ผ่านการพิจารณาส่งคืนกลับนักวิจัย กรณีที่โครงการกำหนดตัวชี้วัดไม่เป็นตาม OKRs และกรอบวิจัยจะถือว่าโครงการไม่ผ่านการพิจารณา ข้อเสนอโครงการที่ผ่านการกลั่นกรองเมื่อได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 70.00 คะแนนขึ้นไป นำสู่การพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาติดตามและประเมินผลโครงการวิจัย/คณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการวิจัยด้านการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ และมีมติเห็นชอบสนับสนุนทุน รวมทั้งสิ้น 25 โครงการ งบประมาณรวม 80.75 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.16 ของจำนวนโครงการวิจัยที่ยื่นขอทุน สอดคล้องกับการสนับสนุนทุนโครงการวิจัยด้านการเกษตร ปีงบประมาณ 2562 – 2567 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสนับสนุนทุนโครงการวิจัยด้านการเกษตรปีงบประมาณ 2562 – 2567

ปี งบประมาณ	โครงการ วิจัย ที่ยื่นขอทุน (จำนวน)	งบประมาณ (ล้านบาท)	โครงการ ที่ผ่าน การพิจารณา (จำนวน)	งบประมาณ (ล้านบาท)	งบประมาณ เฉลี่ยต่อ โครงการ	โครงการวิจัย ที่ยื่นขอทุน ต่อโครงการ ที่ผ่านการ พิจารณา (ร้อยละ)
2562	1,860	2,250.55	273	620.53	0.44	14.68
2563	1,593	2,101.87	246	550.21	0.45	15.44
2564	1,552	6,509.37	265	622.53	0.43	17.07
2565	820	1,653.29	211	577.29	0.37	25.73
2566	830	1,784.63	221	613.38	0.36	26.63
2567	1,101	2,136.06	294	891.10	0.33	26.70
รวม	6,655	16,435.77	1,216	3,875.03	0.31	18.27

จากตาราง พบว่า ข้อเสนอโครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรอง คະแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70.00 คະแนน รวมทั้งสิ้น 99 โครงการ งบประมาณรวม 368.99 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 79.84 ของจำนวนโครงการวิจัยที่ยื่นขอทุน แบ่งตามกรอบการวิจัย ทุน RU ปีงบประมาณ 2566 เป็น 4 กรอบ ได้แก่ (1) N3 การส่งเสริมและจัดการความรู้จากนวัตกรรมการเกษตรสู่การใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิตพืชและสัตว์ตลอดห่วงโซ่อุปทานในเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG) จำนวน 61 โครงการ งบประมาณรวม 197.88 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 61.62 (2) N17 การส่งเสริมและจัดการองค์ความรู้จากผลงานวิจัยด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม จำนวน 30 โครงการ งบประมาณรวม 129.90 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.30 (3) N25 การส่งเสริมและจัดการองค์ความรู้จากผลงานวิจัยด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติด้านนิเวศเกษตร จำนวน 4 โครงการ งบประมาณ 16.79 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.04 และ (4) N30 การส่งเสริมและจัดการองค์ความรู้จากผลงานวิจัยด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยพิบัติ ทางธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จำนวน 4 โครงการ งบประมาณ 24.41 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.04 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 โครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรองมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70.00 คະแนน (1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566)

กลุ่มเรื่อง	กรอบการวิจัย								โครงการ ที่ไม่ผ่านฯ (จำนวน)	งบ ประมาณ ที่ ไม่ผ่านฯ (ล้านบาท)
	N3		N17		N25		N30			
	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)		
พืชไร่/ข้าว	8	36.02	2	11.73	-	-	-	-	10	47.75
พืชสวน/ ปาล์มน้ำมัน	20	60.82	4	13.64	-	-	-	-	24	74.46
สัตว์ เศรษฐกิจ	12	30.58	10	38.98	-	-	-	-	22	96.56
ลดต้นทุน การผลิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สมุนไพร ไทย	4	8.47	3	31.68	-	-	-	-	7	40.15

ตารางที่ 3 โครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรองมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70.00 คะแนน (1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566) (ต่อ)

กลุ่มเรื่อง	กรอบการวิจัย								โครงการ ที่ไม่ผ่านฯ (จำนวน)	งบ ประมาณ ที่ไม่ผ่านฯ (ล้านบาท)
	N3		N17		N25		N30			
	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)	โครงการ (จำนวน)	งบ ประมาณ (ล้านบาท)		
เกษตร ปลอดภัย/ อินทรีย์	3	5.50	2	10.46	-	-	-	-	5	15.96
เครื่อง จักรกล การเกษตร	-	-	3	7.67	-	-	-	-	3	7.67
นิเวศเกษตร (ที่ดิน น้ำ ป่า)	-	-	-	-	4	16.79			4	16.79
บริหาร จัดการน้ำ	-	-	-	-	-	-	4	24.41	4	24.41
ตัวชี้วัด ไม่เป็นไป ตาม OKRs	14	56.49	6	15.74	-	-	-	-	20	72.23
รวมจำนวน	61	197.88	30	129.90	4	16.79	4	24.41	99	368.99

หมายเหตุ : (1) N3 การส่งเสริมและจัดการองค์ความรู้จากผลงานวิจัยด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและการตลาดของผลิตผลทางการเกษตรและเกษตรแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าการส่งออกของประเทศ (2) N17 การส่งเสริมและจัดการองค์ความรู้จากผลงานวิจัยเพื่อยกระดับการเกษตรแบบ Smart farming ที่ครบห่วงโซ่คุณค่าในชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (3) N25 การส่งเสริมและการจัดการความรู้เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติด้านนิเวศเกษตร (น้ำ ป่าไม้ ที่ดิน) รวมทั้งยกระดับการเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ และ (4) N30 การส่งเสริมและการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม ต้นแบบ และระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบ รวมทั้งการฟื้นฟูและช่วยเหลือในภาคการเกษตรและชนบท จากภัยพิบัติทางธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

จากตาราง พบว่า เมื่อพิจารณาผลการสนับสนุนทุน RU ปีงบประมาณ 2566 โครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรองจำแนกตามกลุ่มเรื่อง พบว่า กลุ่มเรื่อง (1) กลุ่มเรื่องพืชไร่/ข้าว จำนวน 10 โครงการ งบประมาณรวม 47.75 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.10 (2) กลุ่มเรื่องพืชสวน/ปาล์มน้ำมัน จำนวน 24 โครงการ งบประมาณรวม 74.46 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.25 (3) กลุ่มเรื่องสัตว์เศรษฐกิจ จำนวน 22 โครงการ

งบประมาณรวม 96.56 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.22 (4) กลุ่มเรื่องลดต้นทุนการผลิต ไม่มีโครงการ (5) กลุ่มเรื่องสมุนไพรไทย จำนวน 7 โครงการ งบประมาณรวม 40.15 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.07 (6) กลุ่มเรื่องเกษตรปลอดภัย/อินทรีย์ จำนวน 5 โครงการ งบประมาณรวม 15.96 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.05 (7) กลุ่มเรื่องเครื่องจักรกลการเกษตร จำนวน 3 โครงการ งบประมาณรวม 7.67 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.03 (8) กลุ่มเรื่องนิเวศเกษตร (ที่ดิน น้ำ ป่า) จำนวน 4 โครงการ งบประมาณรวม 16.79 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.04 (9) กลุ่มเรื่องบริหารจัดการน้ำ จำนวน 4 โครงการ งบประมาณรวม 24.41 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.04 และ (10) กลุ่มเรื่องที่ตัวชี้วัดไม่เป็นไปตาม OKRs จำนวน 20 โครงการ งบประมาณรวม 72.23 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.20

เกณฑ์การกลั่นกรองข้อเสนอโครงการ ในส่วนของโครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรอง คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70.00 คะแนน จำแนกตามประเด็นการพิจารณา 10 ประเด็น มีคะแนนเฉลี่ย 53.78 คะแนน แบ่งเป็น 1) ที่มาของปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 5.20 คะแนน 2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 5.24 คะแนน 3) กรอบแนวคิด มีคะแนนเฉลี่ย 5.75 คะแนน 4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.37 คะแนน 5) ระยะเวลา มีคะแนนเฉลี่ย 5.66 คะแนน 6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 5.43 คะแนน 7) ผู้วิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.87 คะแนน 8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 4.93 คะแนน 9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 5.41 คะแนน 10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถ และสร้างที่ยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 4.93 คะแนน

เกณฑ์การกลั่นกรองข้อเสนอโครงการ ในส่วนของโครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรอง คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70.00 คะแนน จำแนกตามแผนงาน ววน. 4 แผนงาน มีคะแนนเฉลี่ย 53.78 คะแนน แบ่งเป็น แผนงาน N3 จำนวน 61 โครงการ มีคะแนนเฉลี่ย 53.51 คะแนน แบ่งเป็น 1) ที่มาของปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 5.25 คะแนน 2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 5.32 คะแนน (3) กรอบแนวคิด มีคะแนนเฉลี่ย 5.67 คะแนน 4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.30 คะแนน 5) ระยะเวลา มีคะแนนเฉลี่ย 5.56 คะแนน 6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 5.39 คะแนน 7) ผู้วิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.83 คะแนน 8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 4.93 คะแนน 9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 5.39 คะแนน 10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างที่ยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 4.87 คะแนน แผนงาน N17 จำนวน 30 โครงการ มีคะแนนรวม 1,623.00 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 54.10 คะแนน แบ่งเป็น 1) ที่มาของปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 5.07 คะแนน 2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 3) กรอบแนวคิด มีคะแนนเฉลี่ย 5.93 คะแนน 4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.47 คะแนน 5) ระยะเวลา มีคะแนนเฉลี่ย 5.73 คะแนน 6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 5.47 คะแนน 7) ผู้วิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 6.03 คะแนน 8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 4.97 คะแนน 9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 5.47 คะแนน

10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างที่ยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน แผนงาน N25 มีคะแนนเฉลี่ย 50.50 คะแนน แบ่งเป็น 1) ที่มาของปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน (3) กรอบแนวคิด มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.25 คะแนน 5) ระยะเวลา มีคะแนนเฉลี่ย 5.75 คะแนน 6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 5.25 คะแนน 7) ผู้วิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 4.50 คะแนน 9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 5.25 คะแนน 10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างที่ยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 4.50 คะแนน แผนงาน N30 มีคะแนนเฉลี่ย 58.75 คะแนน แบ่งเป็น 1) ที่มาของปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 5.50 คะแนน 2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 6.00 คะแนน (3) กรอบแนวคิด มีคะแนนเฉลี่ย 6.25 คะแนน 4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 6.00 คะแนน 5) ระยะเวลา มีคะแนนเฉลี่ย 6.50 คะแนน 6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 6.25 คะแนน 7) ผู้วิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 6.25 คะแนน 8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 5.25 คะแนน 9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 5.50 คะแนน 10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างที่ยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 5.25 คะแนน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 โครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรองมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70.00 คะแนน (1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566) จำนวน 99 โครงการ จำแนกตามประเด็นการพิจารณา 10 ประเด็นสำคัญ

ประเด็นการพิจารณา	โครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรอง คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70.00 คะแนน				
	N3	N17	N25	N30	รวม ทุกแผน
	(คะแนนเฉลี่ย)				
ที่มาของปัญหา	5.25	5.07	5.00	5.50	5.20
วัตถุประสงค์	5.32	5.00	5.00	6.00	5.24
กรอบแนวคิด	5.67	5.93	5.00	6.25	5.75
ระเบียบวิธีการวิจัย	5.30	5.47	5.25	6.00	5.37
ระยะเวลา	5.56	5.73	5.75	6.50	5.66
งบประมาณ	5.39	5.47	5.25	6.25	5.43
ผู้วิจัย	5.83	6.03	5.00	6.25	5.87
ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม	4.93	4.97	4.50	5.25	4.93

ตารางที่ 4 โครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรองมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70.00 คะแนน (1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566) จำนวน 99 โครงการ จำแนกตามประเด็นการพิจารณา 10 ประเด็นสำคัญ (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	โครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรอง คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70.00 คะแนน				
	N3	N17	N25	N30	รวม ทุกแผน
	(คะแนนเฉลี่ย)				
ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	5.39	5.47	5.25	5.50	5.41
โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่	4.87	5.00	4.50	5.25	4.93
รวมจำนวน	53.51	54.10	50.50	58.75	53.78

หมายเหตุ : (1) N3 การส่งเสริมและจัดการองค์ความรู้จากผลงานวิจัยด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและการตลาดของผลิตผลทางการเกษตรและเกษตรแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าการส่งออกของประเทศ (2) N17 การส่งเสริมและจัดการองค์ความรู้จากผลงานวิจัยเพื่อยกระดับการเกษตรแบบ Smart farming ที่ครบห่วงโซ่คุณค่าในชุมชนโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (3) N25 การส่งเสริมและการจัดการความรู้เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติด้านนิเวศเกษตร (น้ำ ป่าไม้ ที่ดิน) รวมทั้งยกระดับการเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ และ (4) N30 การส่งเสริมและการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม ต้นแบบ และระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบ รวมทั้งการฟื้นฟูและช่วยเหลือในภาคการเกษตรและชนบท จากภัยพิบัติทางธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

จากตาราง พบว่า เกณฑ์การกลั่นกรองข้อเสนอโครงการ ในส่วนของโครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรองมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70.00 คะแนน จำแนกตามกลุ่มเรื่อง มีคะแนนเฉลี่ย 53.78 คะแนน ได้ดังนี้

1) พืชไร่/ข้าว จำนวน 10 โครงการ มีคะแนนเฉลี่ย 58.50 คะแนน แบ่งเป็น 1.1) ที่มาของปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 5.60 คะแนน 1.2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 5.70 คะแนน 1.3) กรอบแนวคิด มีคะแนนเฉลี่ย 6.50 คะแนน 1.4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.60 คะแนน 1.5) ระยะเวลา มีคะแนนเฉลี่ย 5.70 คะแนน 1.6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 5.70 คะแนน 1.7) ผู้วิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 6.80 คะแนน 1.8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 5.50 คะแนน 1.9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 5.90 คะแนน 10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 5.50 คะแนน

2) พืชสวน/ปาล์มน้ำมัน จำนวน 24 โครงการ มีคะแนนเฉลี่ย 54.13 คะแนน แบ่งเป็น 2.1) ที่มาของปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 5.38 คะแนน 2.2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 5.33 คะแนน 2.3) กรอบแนวคิด มีคะแนนเฉลี่ย 5.83 คะแนน 2.4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.42 คะแนน 2.5) ระยะเวลา มีคะแนนรวม 135.00 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 5.63 คะแนน 2.6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 5.46 คะแนน 2.7) ผู้วิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.96 คะแนน 2.8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย

4.88 คะแนน 2.9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 5.42 คะแนน 2.10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ คะแนนเฉลี่ย 4.83 คะแนน

3) สัตว์เศรษฐกิจ จำนวน 22 โครงการ มีคะแนนเฉลี่ย 56.32 คะแนน แบ่งเป็น 3.1) ที่มาของปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 5.48 คะแนน 3.2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 5.39 คะแนน 3.3) กรอบแนวคิด มีคะแนนเฉลี่ย 6.09 คะแนน 3.4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.55 คะแนน 3.5) ระยะเวลา มีคะแนนเฉลี่ย 5.73 คะแนน 3.6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 5.45 คะแนน 3.7) ผู้วิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 6.25 คะแนน 3.8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 5.43 คะแนน 3.9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 5.68 คะแนน 3.10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 5.27 คะแนน

4) สมุนไพรไทย จำนวน 7 โครงการ มีคะแนนเฉลี่ย 49.57 คะแนน แบ่งเป็น 4.1) ที่มาของปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 4.2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 4.3) กรอบแนวคิด มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 4.4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 4.5) ระยะเวลา มีคะแนนเฉลี่ย 5.29 คะแนน 4.6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 5.14 คะแนน 4.7) ผู้วิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.14 คะแนน 4.8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 4.43 คะแนน 4.9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 5.14 คะแนน 4.10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 4.43 คะแนน

5) เกษตรปลอดภัย/อินทรีย์ จำนวน 5 โครงการ มีคะแนนเฉลี่ย 42.80 คะแนน แบ่งเป็น 5.1) ที่มาของปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 3.80 คะแนน 5.2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 4.20 คะแนน 5.3) กรอบแนวคิด มีคะแนนเฉลี่ย 4.20 คะแนน 5.4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 4.20 คะแนน 5.5) ระยะเวลา มีคะแนนเฉลี่ย 5.20 คะแนน 5.6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 4.40 คะแนน 5.7) ผู้วิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.20 คะแนน 5.8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 3.60 คะแนน 5.9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 4.20 คะแนน 5.10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 3.80 คะแนน

6) เครื่องจักรกลการเกษตร จำนวน 3 โครงการ มีคะแนนเฉลี่ย 52.00 คะแนน แบ่งเป็น 6.1) ที่มาของปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 6.2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 6.3) กรอบแนวคิด มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 6.4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.33 คะแนน 6.5) ระยะเวลา มีคะแนนรวม 17.00 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 5.67 คะแนน 6.6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 5.67 คะแนน 6.7) ผู้วิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.67 คะแนน 6.8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 4.67 คะแนน 6.9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 5.33 คะแนน 6.10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 4.67 คะแนน

7) นิเวศเกษตร (ที่ดิน น้ำ ป่า) จำนวน 4 โครงการ มีคะแนนเฉลี่ย 50.50 คะแนน แบ่งเป็น
 7.1) ที่มาของปัญหา มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 7.2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน
 7.3) กรอบแนวคิด มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 7.4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.25 คะแนน
 7.5) ระยะเวลา มีคะแนนเฉลี่ย 5.75 คะแนน 7.6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 5.25 คะแนน 7.7) ผู้วิจัย
 มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน 7.8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย
 4.50 คะแนน 7.9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 5.25 คะแนน
 7.10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 4.50 คะแนน

8) บริหารจัดการน้ำ จำนวน 4 โครงการ มีคะแนนเฉลี่ย 58.75 คะแนน แบ่งเป็น 8.1) ที่มาของปัญหา
 มีคะแนนเฉลี่ย 5.50 คะแนน 8.2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 6.00 คะแนน 8.3) กรอบแนวคิด มีคะแนน
 เฉลี่ย 6.25 คะแนน 8.4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 6.00 คะแนน 8.5) ระยะเวลา มีคะแนนเฉลี่ย
 6.50 คะแนน 8.6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 6.25 คะแนน 8.7) ผู้วิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 6.25 คะแนน
 8.8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 5.25 คะแนน 8.9) ผู้ใช้ประโยชน์
 ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 5.50 คะแนน 8.10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถ
 และสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 5.25 คะแนน

9) ตัวชี้วัดไม่เป็นไปตาม OKRs จำนวน 20 โครงการ มีคะแนนเฉลี่ย 52.35 คะแนน แบ่งเป็น
 9.1) ที่มาของปัญหา คะแนนเฉลี่ย 4.90 คะแนน 9.2) วัตถุประสงค์ มีคะแนนเฉลี่ย 5.00 คะแนน
 9.3) กรอบแนวคิด มีคะแนนเฉลี่ย 5.70 คะแนน 9.4) ระเบียบวิธีการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ย 5.35 คะแนน
 9.5) ระยะเวลา มีคะแนนเฉลี่ย 5.65 คะแนน 9.6) งบประมาณ มีคะแนนเฉลี่ย 5.45 คะแนน 9.7) ผู้วิจัย
 มีคะแนนเฉลี่ย 5.45 คะแนน 9.8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 4.75
 คะแนน 9.9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีคะแนนเฉลี่ย 5.30 คะแนน
 9.10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ย 4.80 คะแนน
 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 โครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรองมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70.00 คะแนน (1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566) จำนวน 99 โครงการ จำแนกตามประเด็นการพิจารณา 10 ประเด็นสำคัญ (ต่อ)

ตารางที่ 5 โครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรองมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 70.00 คะแนน (1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566) จำนวน 99 โครงการ จำแนกตามประเด็นการพิจารณา 10 ประเด็นสำคัญ

กลุ่มเรื่อง	ประเด็นการพิจารณา										
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	รวม
	(คะแนนรวม/คะแนนเฉลี่ย)										
พืชไร่/ข้าว	5.60	5.70	6.50	5.60	5.70	5.70	6.80	5.50	5.90	5.50	58.50
พืชสวน/ปาล์มน้ำมัน	5.38	5.33	5.83	5.42	5.63	5.46	5.96	4.88	5.42	4.83	54.13
สัตว์เศรษฐกิจ	5.48	5.39	6.09	5.55	5.73	5.45	6.25	5.43	5.68	5.27	56.32
ลดต้นทุนการผลิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สมุนไพรไทย	5.00	5.00	5.00	5.00	5.29	5.14	5.14	4.43	5.14	4.43	49.57
เกษตรปลอดภัย/อินทรีย์	3.80	4.20	4.20	4.20	5.20	4.40	5.20	3.60	4.20	3.80	42.80
เครื่องจักรกลการเกษตร	5.00	5.00	5.00	5.33	5.67	5.67	5.67	4.67	5.33	4.67	52.00
นิเวศเกษตร (ที่ดิน น้ำ ป่า)	5.00	5.00	5.00	5.25	5.75	5.25	5.00	4.50	5.25	4.50	50.50
บริหารจัดการน้ำ	5.50	6.00	6.25	6.00	6.50	6.25	6.25	5.25	5.50	5.25	58.75
ทชว. ไม่เป็นไปตาม OKRs	4.90	5.00	5.70	5.35	5.65	5.45	5.45	4.75	5.30	4.80	52.35
รวมจำนวน	5.20	5.24	5.75	5.37	5.66	5.43	5.87	4.93	5.41	4.91	53.78

หมายเหตุ : (1) ที่มาของปัญหา (2) วัตถุประสงค์ (3) กรอบแนวคิด (4) ระเบียบวิธีการวิจัย (5) ระยะเวลา (6) งบประมาณ (7) ผู้วิจัย (8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม (9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่

ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด 3 ลำดับ ประกอบด้วย 1) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ 2) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม และ 3) ที่มาของปัญหาตลอดจนจากการวิเคราะห์การได้รับจัดสรรทุนวิจัยของสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) เห็นว่าทั้ง 3 ประเด็น มีความสำคัญสู่การตอบโจทย์วิจัยเชิงพื้นที่ ซึ่งที่มาของปัญหาควรระบุเหตุผลความจำเป็นในการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ ที่สำคัญต้องมีกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ร่วมด้วยตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ ส่วนผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคมต้องมีความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างชัดเจน ซึ่งให้เห็นถึงโอกาสในการขยายผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลกระทบตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ และการประเมินผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม (Impact) (กัมปนาท วิจิตรศรีกมล, 2564) และโอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่แสดงให้เห็นถึงการขยายผลในวงกว้างและกลไกที่ร่วมดำเนินการอย่างยั่งยืนในพื้นที่

สรุปผลการวิจัย

การได้รับจัดสรรทุนวิจัยของสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร มีขั้นตอนและเกณฑ์การพิจารณาหลากหลายมิติ มุ่งเน้นให้เกิดผลงานวิจัยที่สามารถสร้างผลกระทบสูงและแสดงให้เห็นกระบวนการทำงานที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาเกษตรกรรมและชุมชนในด้านต่าง ๆ นำสู่การสร้างความยั่งยืน (Sustainability) ในภาคเกษตรกรรม พบว่า คุณภาพของข้อเสนอวิจัยเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่ง การพัฒนาข้อเสนอโครงการให้ตอบโจทย์ตรงประเด็นและได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 70.00 คะแนน พบว่า ในภาพรวมคะแนนรวมเฉลี่ยร้อยละ 53.78 โดยประเด็นการพิจารณา ที่มีสัดส่วนน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ มีคะแนนรวมเฉลี่ย 4.91 ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม มีคะแนนรวมเฉลี่ย 4.93 และที่มาของปัญหา มีคะแนนรวมเฉลี่ย 5.20 จึงควรมีการปรับปรุงการเขียนข้อเสนอโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่หน่วยบริหารจัดการทุนกำหนดไว้โดยประเด็นการพิจารณา 10 ประเด็น แต่ละประเด็นมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน ดังนี้

1) ที่มาของปัญหา เมื่อพิจารณาภาพรวมของข้อโครงการมีทิศทางเช่นเดียวกัน ในเรื่องขาดความชัดเจนของการดำเนินงาน ควรระบุเหตุผลความจำเป็นในการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) และความพร้อมของผลงานวิจัยพร้อมขยายผลของเทคโนโลยี รวมทั้งควรมีความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ (Demand side) ในพื้นที่

2) วัตถุประสงค์ เมื่อพิจารณาภาพรวมของข้อโครงการมีทิศทางเช่นเดียวกัน ในเรื่องความสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนงานและกรอบการวิจัยขาดความชัดเจนของการดำเนินงาน ควรมุ่งเน้นกระบวนการขยายผลที่เชื่อมต่อให้ผลผลิต (Output) เกิดผลลัพธ์ (Outcome) เพื่อยกระดับสร้างผลกระทบ (Impact) และมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนงาน (OKR) และกรอบการวิจัย

3) กรอบแนวคิด เมื่อพิจารณาภาพรวมข้อโครงการมีทิศทางเช่นเดียวกัน ควรมีแนวทางการวางแผนที่สามารถชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เป็นนวัตกรรมที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชนได้ เพื่อสร้างความยั่งยืนในการขยายผลการส่งเสริมและผลักดันผลงานวิจัย (Stock of knowledge) ที่มีศักยภาพ ผ่านกลไกขับเคลื่อน สร้างผลกระทบในวงกว้าง ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

4) ระเบียบวิธีการวิจัย เมื่อพิจารณาภาพรวมข้อโครงการมีทิศทางเช่นเดียวกัน ควรแสดงรายละเอียดวิธีการดำเนินงานอย่างชัดเจน ความเป็นไปได้ สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเทคโนโลยีมีความเหมาะสมในการทำ RU ไม่ใช่ผลงานวิจัยที่เป็นงานเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ (Action Research) ควรเป็นการขยายผลไปยังพื้นที่อื่นโดยปรับให้เข้ากับบริบทพื้นที่ใหม่ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

5) ระยะเวลา เมื่อพิจารณาภาพรวมข้อเสนอโครงการมีทิศทางเช่นเดียวกัน โดยในการดำเนินการกระบวนการขยายผลควรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่ตั้งไว้ในระยะเวลา 1 ปี

6) งบประมาณ เมื่อพิจารณาภาพรวมข้อเสนอโครงการมีทิศทางเช่นเดียวกัน โดยการตั้งงบประมาณบางรายการสูงไม่เป็นไปตามอัตราค่าต่อหน่วย (Unit Cost) และไม่สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน/ไม่มีคัมค่าในการลงทุน

7) ผู้วิจัย และคณะผู้วิจัย เมื่อพิจารณาภาพรวมข้อเสนอโครงการมีทิศทางเช่นเดียวกัน ควรลดจำนวนนักวิจัยที่ไม่เกี่ยวข้องในโครงการฯ และเพิ่มนักวิจัยเฉพาะด้านที่มีประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญในงานวิจัยที่เสนอ

8) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม เมื่อพิจารณาภาพรวมข้อเสนอโครงการมีทิศทางเช่นเดียวกัน ควรระบุ Output/ Outcome อย่างชัดเจน ชี้ให้เห็นถึงโอกาสในการขยายผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อสร้างผลกระทบตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ และการประเมินผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม (Impact)

9) ผู้ใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เมื่อพิจารณาภาพรวมข้อเสนอโครงการมีทิศทางเช่นเดียวกัน ควรมีการระบุ User/ Beneficiary/Stakeholder อย่างชัดเจน ทั้งมิติของกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์ และจำนวนผู้ได้รับประโยชน์ แสดงให้เห็นถึงการขยายผลโดยปรับให้เข้ากับบริบทของพื้นที่และควรมีเป้าหมายเกษตรกรที่ชัดเจน

10) โอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ เมื่อพิจารณาภาพรวมข้อเสนอโครงการมีทิศทางเช่นเดียวกัน ควรระบุขั้นตอน/แนวทางในการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นถึงการขยายผลในวงกว้างที่ชัดเจนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาสังเคราะห์เป็นแนวทางการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงการระบุปัญหา (Problem Statement) ให้ชัดเจน พร้อมอธิบายความจำเป็นในการวิจัยจัดทำแผนการดำเนินงาน (Work Plan) ตามเงื่อนไขที่เหมาะสม โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดผลลัพธ์ที่ตรวจสอบได้ตามระยะเวลา บูรณาการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Engagement) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การวิเคราะห์ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบให้สอดคล้องกับกิจกรรมการดำเนินงานและครอบคลุมทุกมิติ (เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม) ตลอดจนการการขยายผล (Scaling Plan) ส่งเสริมความร่วมมือกับ ภาคีเครือข่ายในท้องถิ่น เพื่อสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อความยั่งยืนในระยะยาว

บรรณานุกรม

- กัมปนาท วิจิตรศรีกมล. (2561). เอกสารคำสอนวิชา 01119351 เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรเกษตร. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กัมปนาท วิจิตรศรีกมล. (2564). การประเมินผลกระทบจากงานวิจัยและพัฒนา: หลักการเบื้องต้น และแนวปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สถาบันคลังสมองของชาติ.
- Assessor Handbook. (2022). **Australian Research Council**. https://www.arc.gov.au/sites/default/files/2022-06/assessor_handbook_2022_-_2023_June_2022.pdf?utm_source=chatgpt.com
- How to apply for research and innovation funding. (2025). <https://www.ukri.org/apply-for-funding/how-to-apply/>
- National Research and Innovation Information System. (2020). <https://nriis.go.th/Login.aspx>
- Electronics Project Management System. ARDA. (2022). https://www.arda.or.th/epms_login
- National Research Council of Thailand (NRCT). (2024). **Researcher's Guide To apply for research and innovation funding from the National Research Council**. <https://nrct.go.th/file/15/15-2-1.pdf>
- OECD. (2019). **Better Criteria for Better Evaluation Revised Evaluation: Criteria Definitions and Principles for Use**. OECD/ DAC Network on Development Evaluation.
- Programs. (n.d.). **Grants-in-Aid for Scientific Research**. <https://www.jsps.go.jp/english/e-grants/ARC> College of Experts. <https://www.arc.gov.au/about/our-organisation/committees/arc-college-experts>
- Research and innovation. (n.d.). **Funding opportunities**. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en
- Thailand Science Research and Innovation (tsri) Annual Report. Pp. 18-19. **Executive Summary**. (2020). <https://www.mhesi.go.th/index.php/all-media/book-ministry/9214-2565-17.html>
- THE QUALIFICATIONS. **America's Seed Fund National Science Foundation**. (2025). https://seedfund.nsf.gov/next/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=psc&utm_term=keyword&utm_content=technology&gad_source=1&gclid=EAlalQobChMIk7Dr9cy0iAMV4qNmAh2u5AkNEAAYAAEgloOfD_BwE